

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI PENTRU AVOCAȚI

2014

Acest ghid este destinat avocaților care intenționează să aducă un caz în fața Curții Europene a Drepturilor Omului.

Conține informații și sfaturi practice pentru a îi ajuta atât în:

- 1 procedurile în fața instanțelor naționale înainte de aducerea cazului în fața Curții Europene a Drepturilor Omului cât și
- 2 în procedurile în fața Curții și
- 3 în timpul aplicării hotărârilor Curții.

Cu toate acestea, ghidul practic oferă doar informații cheie. Nu poate înlocui referirile la documentele principale relevante, în special cele disponibile pe site-ul web al Curții (www.echr.coe.int), jurisprudența organelor de la Strasbourg și literatura generală cu privire la legislația Convenției Europene a Drepturilor Omului ("Convenția").

Curtea Europeană a Drepturilor Omului este denumită în continuare "CEDO" sau "Curtea".

CONTACT:

Consiliul Barourilor și Societăților de Avocatură din Europa

Rue Joseph II, 40/8

1000 Brussels (Belgium)

T +32(0)2 234 65 10

F +32(0)2 234 65 11

ccbe@ccbe.eu

www.ccbe.eu

Urmăriți-ne pe

**Cuvânt înainte de Dean Spielmann,
Președintele Curții Europene a Drepturilor Omului**

Îmi face o deosebită plăcere să prezint cu ocazia lansării sale, ghidul practic pentru avocații care reprezintă solicitanți în fața Curții Europene a Drepturilor Omului ("Curtea"), conceput sub auspiciile Consiliului Barourilor și al Societăților de Avocatură din Europa (CCBE), deoarece fiind un avocat practicant și un membru activ al CCBE de mulți ani, iar acum judecător și președinte al Curții, pot aprecia adevărata valoare a unei astfel de unelte unice și folositoare.

În opinia mea, deși Ghidul este destinat în primul rând avocaților, nu trebuie uitat faptul că acesta se referă la procedura din fața unui tribunal a drepturilor omului, venind în ajutorul avocaților la navigarea în apele câteodată tehnice ale procedurilor din fața Curții, susținând în același timp interesele clienților: a cetățenilor europeni.

Cu toate acestea, deși Ghidul abordează în mod corect subiectul procedurilor la nivel național înainte de a fi adusă în discuție jurisdicția internațională a Curții, pot discerne o utilizare mai largă a acestuia, în special în rândul judecătorilor naționali, procurorilor și altor participanți la administrarea justiției.

În termeni mai concreți, Ghidul încurajează avocații să testeze argumentele clienților în conformitate cu Convenția Europeană a Drepturilor Omului ("Convenția") în fața autorităților naționale și prin aceasta, să-i implice în interpretarea și aplicarea Convenției.

În mod simbolic lansarea Ghidului coincide cu intrarea în vigoare a Articolului 47 al Regulamentului Curții, modificat în mod semnificativ, care introduce condiții mai stricte pentru solicitările adresate Curții. Astfel, Ghidul poate fi unul dintre primele instrumente referitoare la procedurile de prezentare a cazurilor în fața Curții, în conformitate cu noile reguli.

Am încrederea că acest Ghid va ajuta la rezolvarea la nivel național a multor probleme legate de Convenție, numărul cazurilor fără speranță trimise Curții va fi redus, iar calitatea generală a solicitărilor meritorii către Curte va fi îmbunătățită.

După părerea mea, acest lucru va permite Curții să-și concentreze resursele asupra cazurilor care merită atenție, contribuind astfel la consolidarea și dezvoltarea progresivă a legislației Convenției.

Felicitări și mult succes!

1 Procedurile naționale înainte de prezentarea unui caz la CEDO

1. În ce etapa a procedurilor din fața instanțelor de judecată naționale trebuie invocată încălcarea drepturilor omului?

Încălcarea Convenției trebuie invocată în prima etapă în fața instanțelor de judecată naționale, astfel încât o posibilă cerere către CEDO să poată fi trimisă de la început. Mai mult decât atât, în situația în care un caz implică încălcări ale drepturilor fundamentale, avocații trebuie să încerce să determine instanța națională să stabilească aceste încălcări, iar în cazul în care instanța națională constată că există încălcări, nu mai este necesară o cerere ulterioară la CEDO. Încălcarea articolelor Convenției trebuie invocată separat la prima instanță, cu referiri specifice către articolele aplicabile ale Convenției. Este recomandat să se invoce aceleași argumente legate de Convenție la apel și la cea mai înaltă instanță, sau orice altă curte constituțională sau de casație care acționează ca ultimă instanță. Principiul subsidiarității cere ca instanțele naționale să aibă posibilitatea de a lua în considerare și de a repara pretinse încălcări. În cazul în care aceste încălcări nu au fost reparate poate fi trimisă Curții o solicitare.

2. Este obligatorie adresarea către cea mai înaltă curte națională înainte de trimiterea solicitării la CEDO?

Trebuie făcut întotdeauna apel la cea mai înaltă instanță a unui stat înainte de a trimite o solicitare către CEDO pentru a evita riscul ca CEDO să declare inadmisibilă cererea din cauza neepuizării căilor de recurs interne, în conformitate cu articolul 35(1) al Convenției. În unele state pot exista cazuri în care nu este necesar un apel la cea mai înaltă instanță, de exemplu dacă acea instanță a pronunțat deja hotărârea cu privire la punctul de lege în discuție. În astfel de cazuri avocatul în cauză trebuie să analizeze cu atenție legislația internă relevantă, poziția celei mai înalte instanțe naționale, precum și jurisprudența CEDO. Convenția cere doar epuizarea căilor de atac domestice, care sunt relevante pentru presupusele încălcări și care sunt adecvate și eficiente.

3. Este importantă epuizarea tuturor căilor de atac naționale disponibile?

Epuzarea tuturor căilor de atac naționale disponibile este esențială. Imposibilitatea de a face apel la toate instanțele naționale, inclusiv la cea mai înaltă instanță a statului, poate avea ca rezultat declararea solicitării ca fiind inadmisibilă de către CEDO, în conformitate cu articolul 35 al Convenției. Sistemul Convenției este fondat pe principiul subsidiarității. În cazul în care un aplicant nu a epuizat căile de atac interne, CEDO va concluziona că sistemul juridic național a fost lipsit de posibilitatea de a revizui plângerile bazate pe articolele Convenției.

4. Cum trebuie invocată o încălcare a Convenției Europene a Drepturilor Omului?

Orice încălcare a Convenției trebuie invocată separat. Este recomandabilă invocarea încălcării unor articole specifice ale Convenției, mai degrabă decât o încălcare generală sau abstractă a principiilor juridice. În mod similar, precizia este necesară conform presupunerii că o cerere adresată tribunalului să le deducă din încălcări. De exemplu, dacă este invocată încălcarea dreptului la proces în intervalul unei perioade rezonabile (Articolul 6(1) CEDO) în contextul unui proces penal național, sancțiunea solicitată trebuie să fie formulată clar: încetarea procedurilor sau recunoașterea circumstanțelor atenuante (care reprezintă sancțiunile alternative la încălcarea dreptului la un proces corect în conformitate cu jurisprudența Curții).

5. Cum trebuie invocată jurisprudența CEDO în procedurile naționale?

Este oportun să ne bazăm pe jurisprudența CEDO în fața instanțelor naționale prin referire la hotărâri anterioare ale Curții în ceea ce privește încălcarea articolului/-elor Convenției în cauză. Hotărârile CEDO în ceea ce privește aceste încălcări trebuie menționate complet, inclusiv trimiterile către anumite paragrafe privind încălcările invocate în hotărâri CEDO în cazuri similare.

Avocații nu trebuie să se limiteze doar la hotărârile CEDO referitoare la același stat pârât. Este recomandabil să se ia în considerare toate deciziile CEDO similare, referitoare la țările cu un sistem juridic similar.

6. Ridicarea problemei încălcărilor drepturilor fundamentale trebuie efectuată întotdeauna în scris?

Este recomandat ca acuzațiile de încălcare a Convenției să fie făcute în scris, cum ar fi observații scrise, note scrise la instanța de judecată sau alte concluzii scrise. În primul rând, caracterul adecvat al invocării încălcării drepturilor omului nu mai este discutabil iar judecătorii trebuie să stabilească aceste probleme. Mai mult decât atât, în cazul în care încălcările au fost invocate în scris, avocatul va putea folosi aceste documente la fiecare etapă a procedurii naționale, iar în cele din urmă în fața CEDO.

7. Ce sfaturi trebuie date unui client?

Este important pentru avocați să-și consilieze clienții cât mai complet și mai exact posibil pentru a indica aspectele legale importante. O analiză vagă a problemelor este nefolositoare pentru client și poate duce la un eșec prematur, înainte de a ajunge la CEDO. În acest scop, faptele relevante ar trebui stabilite cât mai precis posibil. Identificarea precisă a faptelor concrete referitoare la caz este necesară pentru a evita ambiguitatea sau inexactitatea în ceea ce privește articolele relevante ale Convenției și orice imprecizie în deciziile instanțelor naționale, care ar putea rezulta dintr-o analiză simplificată a drepturilor pretins încălcate.

8. Cum trebuie prezentată o încălcare a drepturilor la CEDO?

Avocații trebuie să evite invocarea încălcărilor abstracte a unuia sau mai multor drepturi garantate de Convenție. Încălcurile pretinse trebuie invocate cu precizie, prin identificarea încălcării unuia sau mai multor drepturi fundamentale protejate de articolul/-ele Convenției sau a unuia dintre Protocoalele sale. Trebuie citate extrase foarte specifice ale hotărârilor CEDO anterioare și trebuie explicată relevanța acestora (inclusiv citarea hotărârii și referirea paragrafului).

9. Cum trebuie pregătit un caz în timpul procedurilor naționale?

Avocații nu trebuie să uite să alcătuiască un dosar bine documentat, de îndată ce procedurile judiciare naționale încep, actualizându-l la fiecare etapă a procedurilor pentru a avea un dosar complet în cazul în care procedurile se încheie la cea mai înaltă instanță. Dosarul trebuie să cuprindă dovezile, toate documentele judiciare (pledoariile, observațiile scrise, ordinele judecătorești, etc.), extrase din comentariile drepturilor omului, precum și hotărâri naționale și ale CEDO relevante.

10. Ce abordare trebuie adoptată la sfârșitul procedurilor naționale?

Când toate căile de apel din fata instanțelor naționale au fost epuizate, este recomandabil ca avocatul să ofere o consiliere cuprinzătoare cu privire la șansele de reușită la CEDO. Consilierea trebuie să identifice exact limita de timp pentru solicitarea Curții, care în prezent este de șase luni de la data hotărârii finale naționale (perioada care va fi redusă la patru luni în momentul în care toate statele membre au ratificat Protocolul 15). Consilierea trebuie să cuprindă o recapitulare a ultimelor hotărâri relevante din baza de date HUDOC a CEDO. Avocatul trebuie să explice cu atenție și onestitate perspectivele admisibilității cazului și toate posibilele dificultăți. În acest sens, avocatul trebuie să analizeze și să explice subiecte cheie, cum ar fi procedura de judecător unic, statistici de inadmisibilitate, durata procedurilor de la Strasbourg, costurile estimate ale procedurilor și normele privind satisfacția echitabilă. Este important de specificat clienților în mod clar și repetat că CEDO nu este o cale de atac în plus sau "a patra instanță".

Trebuie ținut cont de termenul limită exact al perioadei de timp pentru a depune solicitarea, cum ar fi cazul în care acesta cade într-un weekend, deoarece reglementările naționale pot fi diferite de cele ale Curții. În mod similar, trebuie să se acorde atenție problemelor specifice, cum ar fi calcularea termenului pentru depunerea unei solicitări la CEDO în cazul mai multor perioade non-consecutive de arest preventiv (vezi *Idalov v Rusia*, Cerere nr. 5826/03).

Doar depunerea unei cereri complete însoțită de documentele relevante întrerupe perioada de 6 luni. Trimiterea documentelor prin fax sau e-mail nu este suficientă și nu va constitui o amânare a perioadei (vezi mai jos, întrebările 16 și 17).

11. Care sunt pașii ce trebuie urmați atunci când un avocat este consultat prima dată după terminarea procedurilor naționale?

Dacă un avocat este consultat prima dată la sfârșitul procedurilor naționale, de ex. dacă avocatul preia cazul în această etapă, întregul caz trebuie revizuit pentru ca avocatul să poată sfătui clientul în legătură cu posibilitatea de a avea succes la CEDO. Documentele relevante vor fi pregătite și elaborate în timp util (scrisoare de reprezentare, formular de cerere, etc.) iar avocații trebuie, desigur, să asigure expertiza efectivă în domeniul Convenției Europene a Drepturilor Omului.

12. Ce alte probleme pot apărea în aceste cazuri?

Avocații trebuie să fie pregătiți să abordeze probleme specifice și să-și sfătuiască clienții, în cazul în care acestea apar. Astfel de probleme includ masur provizorii, proceduri în fata Marii Camere, hotărâri pilot, urmărirea unei hotărâri după constatarea unei încălcări, asistență juridică, declarații electronice, soluționări amiabile, cereri de anonim, declarații unilaterale și ce limbi pot fi utilizate, precum și

problemele procedurale care pot apărea, cum ar fi coordonarea, atunci când mai mulți avocați sunt apelați, comunicarea cu curtea, și relevanța altor proceduri internaționale.

Avocații sunt sfătuiți să verifice în mod regulat pagina web a CEDO pentru informații cu privire la cazurile comunicate, să consulte în mod frecvent baza de date a Curții și biblioteca și să folosească aplicația de demonstrare furnizată de site-ul Curții.

În cele din urmă, avocații trebuie să verifice existența vreunei modificări în procedura Curții.

În cazul în care are loc o schimbare de avocați, pentru a asigura continuitatea reprezentării, avocatul precedent trebuie să transfere dosarul noului avocat, împreună cu toate informațiile despre procedurile aflate în așteptare la CEDO.

13. Este posibilă adresarea unei solicitări la CEDO în ceea ce privește un act al Uniunii Europene? Solicitarea cu privire la o încălcare ce rezultă dintr-o decizie sau un act al unei instituții a Uniunii Europene nu poate fi efectuată direct la CEDO. Este de competența instanțelor naționale să adreseze o întrebare Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE), legată de interpretarea legislației Uniunii sau a validității actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii, pentru pronunțarea unei hotărâri.

Problema unei presupuse încălcări a Convenției poate fi ridicată în cele din urmă într-o solicitare către CEDO, chiar și după o hotărâre a CJUE cu privire la același punct (a se vedea de exemplu hotărârea Marii Camere din 30 iunie 2005, Cererea nr. 45036/98). Situația se poate schimba când Uniunea Europeană adera la Convenție.

14. Cât de importantă este continuarea educației cu privire la Drepturile Omului?

Continuarea educației cu privire la Drepturile Omului este fundamentală pentru avocați. Aceștia sunt sfătuiți să participe la cursuri și seminarii referitoare la probleme legate de Drepturile Omului și să urmărească evoluțiile în jurisprudența CEDO. Citirea textelor de specialitate este, de asemenea, recomandată.

Există un program european pentru educarea profesioniștilor din domeniul juridic în Drepturile Omului (Programul AJUTOR) la care Consiliul Barourilor și Societăților de Avocatură este partener. Acest program sprijină statele membre ale Consiliului European în implementarea Convenției la nivel național și se referă în special la avocați.

În cele din urmă, este încurajată cunoașterea limbilor oficiale ale Curții pentru ca un avocat să reprezinte și să sprijine în mod adecvat un client.

15. Care sunt instrumentele disponibile părților și avocaților?

Există multe instrumente disponibile pentru a informa ambele părți și avocații despre procedurile din fața Curții și despre legislația referitoare la Drepturile Omului. Site-ul CEDO (<http://www.echr.coe.int>) oferă o versiune simplificată a Convenției și a Protocoalelor sale precum și acces la baza de date HUDOC, note informative despre jurisdicție, un ghid practic cu privire la admisibilitate, și multe alte resurse. Multe dintre site-urile web naționale oferă, de asemenea, informații cu privire la Drepturile Omului (vezi întrebarea 28).

2 Procedurile în fata CEDO

16. Care este termenul limită pentru depunerea unei solicitări la CEDO?

Curtea poate rezolva doar problemele care sunt depuse în interval de șase luni de la data la care ultima hotărâre națională a fost luată (Articolul 35(1)). Trebuie menționat faptul că Protocolul 15, care va intra în vigoare după ratificarea de către toate statele membre ale Consiliului Europei, va reduce perioada de la 6 luni la 4 luni.

Această perioadă începe de la data hotărârii finale a celei mai înalte autorități naționale competente, în cursul epuizării căilor de recurs interne. Perioada de 6 luni începe în ziua în care solicitantul sau avocatul acestuia primesc notificarea hotărârii.

Astfel începutul perioadei este, prin urmare, fie dată hotărârii curții, fie dată la care solicitantul și/sau avocatul primesc notificarea hotărârii. Ultima zi a perioadei de șase luni este ultima zi calendaristică, chiar dacă aceasta cade într-o duminică sau într-o zi de sărbătoare.

În mod ideal avocații ar trebui să depună solicitarea la Grefa CEDO cât mai repede posibil și în orice caz înainte de expirarea termenului. Timpul de depunere a solicitării va înceta să fie calculat doar în momentul depunerii unei cereri complete care să îndeplinească cerințele Articolului 47 al Regulamentului Curții.

http://www.echr.coe.int/Documents/Rule_47_of_the_Rules_of_Court_2014_1_ENG.pdf

Solicitarea va fi înregistrată numai în cazul în care Curtea primește o cerere completă și inclusiv toate documentele necesare. Prin urmare, avocații sunt sfătuiți să trimită formularul de cerere cu câteva săptămâni înainte de expirarea perioadei de șase luni, pentru a permite, dacă este necesar, adăugarea sau furnizarea altor documente suplimentare în perioada de 6 luni, pentru a evita riscul respingerii solicitării.

17. Ce trebuie să includă formularul de cerere?

Formularele de cerere sunt furnizate de către Grefă și sunt disponibile în format PDF în secțiunea "Solicitanți" a site-ului web al Curții. Articolul 47 al Regulamentului (noul text care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2014) enumera informațiile care trebuie incluse în cerere. O broșură pregătită de Grefă explică modul de completare a cererii. Cererile pot fi completate în orice limbă oficială a unui stat membru al Consiliului Europei.

http://www.echr.coe.int/Documents/Notes_for_filling_in_the_Application_Form_2014_1_ENG.pdf

(această broșură este disponibilă în majoritatea limbilor oficiale ale statelor membre ale Consiliului Europei)

Este esențial ca toate informațiile necesare într-o aplicație să fie furnizate cât mai precis și exact posibil. Imposibilitatea de a furniza informații precise și corecte poate avea ca rezultat respingerea solicitării de către Curte. Dacă este necesar, la cerere pot fi atașate informații suplimentare, care să nu depășească însă numărul de 20 de pagini.

Președintele Curții a emis o directivă pentru depunerea unui caz la Curte, în care sunt explicați pașii necesari pentru solicitări individuale conform Articolului 34 al Convenției: vezi

http://www.echr.coe.int/Documents/PD_institution_proceedings_ENG.pdf (acest ghid este disponibil în majoritatea limbilor oficiale ale statelor membre ale Consiliului Europei)

Împuternicirea acordată de solicitant avocatului său face parte acum din formularul de cerere și trebuie completată, datată și semnată (semnătură în original) de către solicitant.

Vă rugăm să rețineți că o cerere incompletă nu va fi examinată și înregistrată de către Curte. În cazul în care a fost depusă o cerere incompletă, avocații trebuie prin urmare să prezinte un nou formular de cerere, completat corespunzător și cu atașamente, în intervalul de 6 luni prevăzut de articolul 35(1).

18. Ce documente trebuie atașate la o cerere?

Formularul de cerere trebuie susținut de copii (niciodată documentele originale, traducerile nu sunt necesare) a hotărârilor instanțelor naționale, documente care să confirme respectarea perioadei limită de 6 luni (cum ar fi notificarea primirii hotărârii finale), și pledoariile și observațiile din timpul primei instanțe și de la apel, arătând că a fost ridicată problema Convenției în fața instanțelor naționale. Acestea din urmă trebuie incluse deoarece hotărârile nu includ întotdeauna chestiunile de drept referitoare la Convenție, care au fost ridicate de avocați în timpul procedurilor, deoarece hotărârile naționale nu menționează argumentele aduse în fața lor.

La cerere pot fi atașate și alte documente referitoare la hotărârile sau măsurile care sunt contestate (cum ar fi transcrieri, rapoarte medicale sau de altă natură sau declarațiile martorilor). Copiile tuturor acestor documente și hotărâri trebuie numerotate cronologic cu referire exactă către titlul documentelor. Pentru orice observații suplimentare (care sunt limitate la 20 de pagini), documentele anexate pot fi menționate după numărul lor de referință.

19. Cum și cui trebuie trimise cererea și documentele?

Cererea și documentele atașate trebuie trimise prin poștă către grefierul Curții. Este recomandat să trimiteți documentele cu confirmare de primire, în scopul de a avea o dovadă oficială scrisă referitoare la data depunerii cererii.

O cerere trimisă prin fax este considerată ca incompletă și nu va întrerupe perioada limită de 6 luni, deoarece Curtea trebuie să primească formularul de cerere semnat în original.

Atunci când un solicitant sau avocat depune cereri referitoare la fapte diferite pentru mai mulți solicitanți, un formular de cerere completat corespunzător trebuie utilizat pentru fiecare solicitant și fiecărei cereri trebuie atașată documentația pentru fiecare individ în parte.

În cazul în care cererea este depusă pentru mai mult de 5 solicitanți, avocatul trebuie să furnizeze – suplimentar față de celelalte formulare – un tabel în format Microsoft Excel cu numele și datele tuturor solicitanților. Șablonul tabelului poate fi descărcat de pe site-ul Curții.

Avocații vor fi informați prin poștă dacă cererea a fost înregistrată (dacă este completă) și vor primi un număr de caz și un set de etichete cu coduri de bare care trebuie atașate tuturor comunicărilor ulterioare cu Grefa Curții.

20. Cum trebuie să comunice solicitanții și/sau avocații acestora cu Grefa Curții?

Correspondența cu Grefa Curții se realizează exclusiv în scris. Nu este posibilă comunicarea pe cale orală cu Grefa în legătură cu un caz.

Orice comunicare cu Grefa trebuie realizată prin poștă, fie că este vorba de o întrebare, o solicitare de informații, un document suplimentar sau o modificare a adresei sau stării civile a solicitantului.

Grefa va comunica în mod similar cu avocații, în scris, în legătură cu orice solicitare de documente sau informații sau pentru orice explicație necesară legată de un caz.

Avocații trebuie să se asigure că răspund cu promptitudine întrebărilor Grefei. Dacă un avocat nu răspunde sau dă un răspuns târziu, Grefa poate considera că avocatul nu dorește să continue solicitarea, iar cazul va fi eliminat de pe lista Curții.

21. Cum se pot obține măsuri provizorii?

În conformitate cu Articolul 39 al Regulamentului, Curtea poate emite măsuri provizorii care sunt obligatorii pentru statul în cauză. Măsurile provizorii sunt acordate numai în cazuri excepționale, în special în ceea ce privește expulzarea și extrădarea.

Curtea poate decide să indice statului în cauză că îndepărtarea solicitantului trebuie amânată.

Norme detaliate privind cererile pentru măsuri provizorii sunt stabilite într-o directivă emisă de președintele Curții, modificată ultima dată în iulie 2011 și anexată Regulamentului Curții:

http://www.echr.coe.int/Documents/PD_interim_measures_ENG.pdf

Cererile de măsuri provizorii în temeiul Articolului 39 sunt rezolvate în scris. Refuzurile la cererile formulate în temeiul Articolului 39 nu pot fi atacate prin apel.

Cererile trebuie justificate și trebuie să se precizeze în detaliu motivele pe care se bazează temerile solicitantului, natura riscurilor pretinse, precum și prevederile Convenției pretinse că sunt sau vor fi încălcate.

Pentru ca cererea să fie luată în considerare de către Curte, hotărârile instanțelor naționale și ale altor organisme naționale trebuie atașate.

Cererile de măsuri provizorii trebuie trimise prin fax sau posta – nu prin e-mail – cât mai repede posibil după hotărârea finală națională sau în mod excepțional chiar înainte de a fi luată ultima hotărâre, dacă situația este critică, pentru a acorda Curții suficient timp de a aborda această chestiune.

Curtea a stabilit un număr de fax special pentru cererile de măsuri provizorii: +33 (0)3 88 41 39 00, de luni până vineri, între orele 8.00 și 16.00. Cererile trimise după ora 16.00 nu vor fi prelucrate în aceeași zi. Avocații care solicita măsuri provizorii trebuie să răspundă fiecărei scrisori și cereri de informații trimisă de către Grefa Curții.

Dacă este posibil, avocații trebuie să informeze Curtea despre data și ora la care va fi pusă în aplicare o decizie de deportare, expulzare sau extrădare.

În cazul în care o cerere de măsuri provizorii este respinsă, este necesară informarea Curții dacă solicitarea de fond va continua.

22. Care sunt cerințele pentru observații scrise (Articolul 38 al Regulamentului Curții)?

Observațiile scrise sunt necesare doar dacă o solicitare nu este clar inadmisibilă sau considerată repetitivă. Observații legate de admisibilitatea și fondul cauzei vor fi solicitate prima dată de la guvernul pârât. Atunci când aceste informații sunt primite de către Cameră, Grefa le va transmite avocatului reclamantului.

Observațiile scrise pot fi depuse numai în termenul stabilit de Președintele Camerei sau de către judecătorul-raportor.

O directivă modificată în septembrie 2008 stabilește procedura pentru astfel de memorii. http://www.echr.coe.int/Documents/PD_written_pleadings_ENG.pdf

Toate documentele și observațiile solicitate de Curte trebuie trimise prin postă în trei exemplare. Trebuie respectate cerințele pentru memoriile scrise prevăzute în articolele 10-13 ale directivei. Rețineți că dacă înscrisurile depășesc 30 de pagini, trebuie atașat un scurt rezumat.

În ceea ce privește conținutul observațiilor, Curtea urmează o procedură stabilită. Întrebările adresate de Curte trebuie răspunse cu precizie.

În primul rând avocatul reclamantului și/sau Guvernul pârât pot fi solicitați de către Curte să răspundă la specifice întrebări factuale.

În al doilea rând, Curtea va cere observații scrise care vor fi furnizate în primul rând de către Guvernul pârât iar apoi reprezentantul reclamantului va fi invitat să răspundă.

Curtea stabilește, în general, un termen limită pentru depunerea observațiilor. Părțile pot solicita o prelungire a termenului, cu condiția ca cererea să fie primită înainte de expirarea perioadei limită.

Avocatul reclamantului trebuie să informeze Curtea de orice dezvoltare a legislației naționale, care rezultă din jurisprudență, referitoare la obiectul cererii. Avocații trebuie să răspundă cu promptitudine oricărei scrisori trimise de Grefă. Orice întârziere sau eșec de a răspunde la corespondența trimisă de Grefă poate duce la eliminarea cazului de pe lista sau la declararea inadmisibilității acestuia.

Neinformarea Curții despre fapte importante poate fi considerată un abuz al dreptului de recurs individual.

23. Cum trebuie depusă o solicitare privind satisfacția echitabilă?

Pretențiile de satisfacție echitabilă trebuie făcute în momentul depunerii observațiilor scrise.

Cu toate că nu este obligatoriu, în lumina criteriului de eligibilitate cu privire la despăgubiri, este recomandat ca solicitanții să specifice în formularul de cerere dăuna care le-a fost cauzată. O cerere poate fi declarată inadmisibilă în cazul în care Curtea consideră că reclamantul nu a suferit niciun prejudiciu semnificativ (vezi articolul 35 al Convenției).

Pretențiile de satisfacție echitabilă trebuie solicitate în conformitate cu directiva emisă de Președintele Curții în martie 2007. (Această directivă a fost modificată)

http://www.echr.coe.int/Documents/PD_satisfaction_claims_ENG.pdf

Pretențiile pentru satisfacție echitabilă vor fi acordate numai în cazul în care legislația internă a statului reclamat permite repararea doar parțială și în cazurile în care este necesar să se facă acest lucru.

Articolul 60 al Regulamentului Curții stabilește termenul limită și alte condiții formale în ceea ce privește depunerea cererilor pentru satisfacție echitabilă.

Curtea solicită ca cererile de satisfacție echitabilă să fie detaliate și însoțite de toate documentele justificative. Dacă cererile nu sunt detaliate și susținute nu va fi acordată nicio despăgubire. Satisfacția

echitabilă poate fi acordată în legătură cu trei tipuri de pierderi sau daune: daune pecuniare, daune non-pecuniare (compensare pentru anxietate, neplăceri și incertitudine ce rezulta din încălcarea dreptului), și costuri și cheltuieli.

În ceea ce privește prejudiciul material, Curtea poate decide în mod echitabil de a nu compensa întreaga pierdere suferită.

Curtea poate acorda o compensație unei persoane juridice pentru o daună non-pecuniară, cum ar fi deteriorarea reputației companiei, incertitudine în planificarea deciziilor, tulburări ale managementului companiei și crearea senzației de anxietate și neplăceri membrilor organelor de conducere ale companiei (vezi de ex., *Comingersoll v Portugal*, Cerere nr. 35382/97, hotărâre din 6 aprilie 2000). O pierdere de acest tip poate avea elemente subiective și obiective și nu se poate cuantifica exact.

Principiul aplicat în cererile de satisfacție echitabilă este cel al restituirii în integritate: acela de a pune solicitantul în poziția în care s-ar fi aflat dacă nu ar fi avut loc încălcarea dreptului. Acest principiu este specificat în directivă.

În ceea ce privește daunele non-pecuniare, Curtea va face o evaluare pe baze echitabile. Avocații trebuie să evalueze în mod obiectiv compensarea revendicată în cazul prejudiciilor pecuniare și non-pecuniare, dar trebuie să fie conștienți de faptul că și în cazul în care evaluarea se bazează pe documente justificative, Curtea poate acorda o sumă mai mică decât suma solicitată.

În cazul în care nu se face nicio cerere de satisfacție echitabilă, Curtea nu va acorda niciun fel de despăgubire. Compensațiile pentru prejudiciile non-pecuniare sunt scutite de taxe. Pe de altă parte compensațiile pentru prejudiciile pecuniare pot fi supuse impozitării. Despăgubirile pentru costuri și cheltuieli sunt scutite de taxe pentru solicitant, însă sumele primite de avocați pot fi supuse impozitării.

24. Pot fi rambursate costurile și cheltuielile?

Compensarea costurilor și a cheltuielilor este specificată în directiva emisă de președintele Curții. Dacă Curtea decide să acorde compensații pentru costuri și cheltuieli, această compensație va fi calculată și acordată în Euro. Poate include costul asistenței juridice, precum și costuri legale cum ar fi taxele de înregistrare la Curte.

Curtea poate dispune rambursarea costurilor și cheltuielilor suportate de un solicitant în încercarea de a preveni o încălcare a drepturilor sau de a obține despăgubiri, atât în procedurile naționale cât și în procedura în fața Curții.

Așa cum este prevăzut în directivă, Curtea se ghidează după trei principii cheie în calcularea rambursării costurilor și cheltuielilor. Cererile vor fi admise numai în cazul în care costurile și cheltuielile au fost suportate efectiv pentru prevenirea unei încălcări sau pentru a obține despăgubiri în urma unei încălcări și în cazul în care acestea sunt rezonabile ca și quantum și susținute de chitanțe. În ceea ce privește onorariile avocaților, solicitantul trebuie să demonstreze că aceste taxe sau fost plătite și că a fost obligat prin lege să le plătească.

Curtea are libertate în acordarea compensațiilor pentru onorariile avocaților, care de multe ori duce la o compensare mai mică decât cea declarată de către solicitant, chiar și în cazul în care cererile sunt evidențiate și susținute de facturi și note de onorarii. Curtea nu este legată de normele naționale în ceea ce privește calcularea onorariilor avocaților.

Este necesar să se pună la dispoziția Curții notele de onorarii detaliate și/sau facturi.

Curtea nu va dispune rambursarea taxelor plătite de un solicitant în ceea ce privește procedurile naționale în cazul în care aceste taxe nu au legătură cu încălcarea Convenției.

În lumina celor menționate mai sus, avocații nu trebuie să fie surprinși de faptul că CEDO reduce frecvent compensațiile de acest gen, chiar dacă afirmația pare justificată.

Plata compensațiilor acordate de către Curte poate fi efectuată direct în contul bancar al solicitantului sau al avocatului său, în funcție de instrucțiunile trimise la Grefa Curții.

25. Cum și în ce mod au loc audierile în fața Curții?

Audierile au loc doar în situații excepționale. În majoritatea cazurilor nu va exista o audiere, deoarece procedurile în fața Curții se desfășoară în principal în scris.

Cu toate acestea, audierile în fața Camerelor au loc în unele cazuri. Audierile sunt obligatorii în cazurile din fața Marii Camere.

Articolele 63 până la 70 ale Regulamentului Curții stabilesc modul în care trebuie efectuate audierile.

Audierile sunt în general publice, sub rezerva excepțiilor prevăzute în Regulamentul Curții. Audierile durează în mod normal 2 ore.

Solicitanții nu sunt obligați să se prezinte personal.

Este prevăzută traducerea simultană în limbile engleză și franceză, dar cu permisiunea Curții, avocații pot folosi o limbă oficială a unui stat membru al Consiliului Europei.

Înscrisurile la care se va face referire trebuie să fie primite de către Grefă cu nu mai târziu de 24 de ore înainte de ședință, pentru a permite comunicarea acestora interpretelor. Aceste înscrisuri nu trebuie urmate cuvânt cu cuvânt în timpul audierii.

Comentariile scrise nu pot fi depuse în timpul audierilor, în afară de cazul în care acest lucru este cerut de către Curte. Durata ședinței este stabilită de Președinte în acord cu părțile înainte de audiere. De regulă perioada de timp acordată fiecărei părți este de 30 de minute, iar fiecare parte are 10 minute suplimentare pentru a răspunde.

De obicei va fi o pauză în cadrul ședinței, după timpul alocat avocaților și după întrebările membrilor Camerei, pentru a permite avocaților să se pregătească să răspunde la aceste întrebări. Avocații nu sunt obligați să poarte robe, dar sunt liberi să facă acest lucru, dacă doresc.

Cheltuielile de deplasare ale solicitanților vor fi rambursate în cazul în care instanța hotărăște împotriva guvernului pârât.

Toate audierile sunt înregistrate și pot fi transmise în direct sau vizionate după eveniment.

26. Este posibil să se ceară ca un caz să fie trimis în fața Marii Camere, și dacă da, cum trebuie procedat?

În conformitate cu Articolul 43 al Convenției, cererile de trimitere în fața Marii Camere sunt analizate de un complet de judecată format din cinci judecători ai Marii Camere. Cererea trebuie făcută în termen de 3 luni de la hotărârea Camerei. Cererile vor fi aprobate doar în cazurile care sunt excepționale din cel puțin o privință. Completul de judecată va lua această cerință în considerare când analizează solicitările. Decizia Camerei că o solicitare este inadmisibilă, constatările de fapt ale Camerei și hotărârile care aplică jurisprudența bine stabilită, nu pot fi trimise la Marea Cameră.

În perioada 1 noiembrie 1998 – când Protocolul nr. 11 a intrat în vigoare – și octombrie 2011, completul de judecată a analizat 2129 de cereri de trimitere în fața Marii Camere. Doar 110 au fost acceptate și au

duș la trimiterea cazului în fața Marii Camere. (Vezi "Practica generală urmată de completul de judecată a Marii Camere în luarea deciziilor de aprobare sau respingere a cererilor în conformitate cu Articolul 43 al Convenției", publicată de Curte în octombrie 2011.)

http://www.echr.coe.int/Documents/NoteGC_ENG.pdf

27. Pot solicitanții să obțină asistență juridică cu privire la procedurile din fața Curții?

Curtea nu acordă asistență juridică la începutul procedurilor. În etapele ulterioare ale procedurilor, după ce Curtea a decis să comunice o cerere guvernului în cauză, cu scopul de a obține observațiile scrise ale acestuia, solicitanții pot primi asistență juridică dacă nu își pot permite un avocat și dacă Curtea consideră că este necesar să acorde o astfel de asistență pentru desfășurarea corespunzătoare a cazului. Articolele 100 până la 105 ale Regulamentului Curții stabilesc detaliile pentru o astfel de asistență juridică.

Președintele Camerei poate acorda asistență juridică doar după ce Guvernul pârât a înaintat observațiile scrise în legătură cu solicitarea.

Solicitantul trebuie să completeze iar autoritățile naționale trebuie să ateste o declarație indicând veniturile solicitantului, resursele financiare și angajamentele financiare față de persoanele aflate în întreținerea lui.

Președintele Camerei poate solicita Guvernului pârât să facă comentarii cu privire la cererea de asistență juridică.

Grefierul va informa părțile dacă asistența juridică este aprobată sau refuzată. Grefierul va determina rata taxei în vigoare și orice plăți necesare cu privire la deplasare, cazare și alte cheltuieli.

Trebuie remarcat faptul că suma alocată cu titlul de asistență juridică este mică și reprezintă doar o contribuție la costurile legale. Orice sumă primită ca asistență juridică va fi dedusă din compensația ce poate fi acordată cu titlul de satisfacție echitabilă pentru costuri și cheltuieli.

28. Se poate ajunge la un acord amiabil în cazurile aduse în fața Curții?

Articolul 62 al Regulamentului Curții stabilește condițiile în care se poate ajunge la un acord între solicitant și statul reclamat, astfel încât disputa să se încheie.

Curtea încurajează mereu ca părțile să ajungă la un acord amiabil.

Negocierile acordului sunt confidențiale și pot duce la o plată financiară în cazul în care Curtea consideră că în ceea ce privește drepturile omului investigației solicitării nu necesită continuare.

Avocații joacă un rol cheie în cadrul negocierilor acordului. Ei trebuie să fie în măsură să ofere consultanță clienților cu privire la acceptarea acordului, în special cu privire la valoarea unei oferte înaintate de Guvernul pârât.

29. Ce este o declarație unilaterală?

Acolo unde s-a eșuat în atingerea unui acord amiabil, Guvernul pârât poate înainta Curții o declarație unilaterală în conformitate cu Articolul 62A din Regulament. Printr-o asemenea declarație, Guvernul pârât recunoaște că a existat o încălcare a Convenției și se obligă să furnizeze solicitantului o compensație adecvată.

O declarație unilaterală este depusă de obicei după ce negocierile pentru atingerea unui acord amiabil eșuează și poate fi propusă în etapa procedurilor de stabilire a satisfacției echitabile.

Înaintarea declarației unilaterale este publică (spre deosebire de negocierile confidențiale ale acordului, efectuate în vederea unei soluționări amiabile).

30. Publicații utile ale Curții

Site-ul CEDO oferă o multitudine de publicații care pot fi de interes pentru avocați în timpul creării solicitărilor sau în timpul procedurilor în fața instanțelor naționale.

a) Notă informativă cu privire la jurisprudență

Această publicație lunară conține transcrierile proceselor (hotărâri, decizii administrabile, cazuri comunicate și cazuri aflate în curs în fața Marii Camere) și poate fi considerată de interes. Fiecare transcriere conține un scurt cuprins și este clasificată după Articolele Convenției la care se referă cazul, precum și după cuvinte cheie. Nota informativă cu privire la jurisprudență oferă de asemenea și știri despre Curte și publicații ale Curții.

b) Ghidul admisibilității

Acest ghid practic despre criteriile pe baza cărora se admit cazurile este dedicat avocaților care doresc să înainteze un caz Curții. Prezintă criteriile pe baza cărora o solicitare poate fi admisă.

c) Rapoarte de cercetare cu privire la jurisprudență

Acestea sunt rapoarte redactate de către divizia de cercetare a Curții. Rapoartele nu sunt obligatorii pentru Curte. Ele acoperă jurisprudența relevantă cazurilor pe rol cât și pe cea a cazurilor judecate.

d) Fișe informative, ghiduri și rapoarte cu privire la jurisprudență

Serviciul de presă redactează fișe informative după temă cu privire la jurisprudență cât și la cazurile aflate pe rol. Există de asemenea ghiduri și rapoarte cu privire la jurisprudență.

e) Publicații ale CEDO în colaborare cu ADF

- ***Ghidul legii europene împotriva discriminării***

Acest ghid – publicat împreună cu Agenția Europeană pentru Drepturi Fundamentale în 2010 – este primul ghid complet pentru legea antidiscriminare europeană. Acoperă jurisprudența europeană, contextul tipurilor de discriminare și eventualele apărări, precum și sfera de aplicare a legii, inclusiv persoanele care sunt protejate și motivele discriminării, cum ar fi sex, handicap, vârstă, rasă și naționalitate. Versiunea actualizată a manualului acoperă jurisprudența din perioada iulie 2010 – decembrie 2011.

- ***Ghidul privind legea europeană care se referă la cererile de azil, granițe și imigrare***

Acest ghid – a doua publicație în colaborare cu ADF – este primul ghid complet care acoperă legea europeană privind azilul, granițele și imigrarea. Se concentrează asupra legilor relevante cetățenilor țărilor membre și non-membre ale Uniunii Europene și acoperă o variată gamă de subiecte, printre care accesul la procedurile de azil, deportările forțate, încarcerările și restricțiile privind dreptul la libera circulație.

- ***Ghidul european privind protecția datelor personale***

Servind ca sursă principală de referință, scopul acestui ghid este de a crește gradul de conștientizare și îmbunătățire a cunoștințelor privind normele de protecție a datelor în Uniunea Europeană și state membre ale Consiliului Europei. Acesta este conceput pentru juriști nespecializați, judecători, autoritățile naționale pentru protecția datelor și altor persoane care lucrează în domeniul protecției datelor.

f) Biblioteca Curții

Înființată în 1966, biblioteca a fost construită pe baza unei substanțiale colecții literare privind drepturile omului. Accesul se face doar pe baza unei programări.

g) Baza de date HUDOC de pe site-ul Curții

<http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=caselaw/HUDOC&c=ene>

Baza de date HUDOC oferă acces la jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului și Comitetului Ministerial.

Problemele juridice abordate în fiecare caz sunt rezumate într-o listă de cuvinte cheie. Cuvintele cheie sunt luate dintr-un lexicon de termeni pe care îl puteți găsi în textele Convenției și Protocoalelor.

h) Programul HELP [AJUTOR] (vezi întrebarea 14)

Conținutul și executarea hotărârilor CEDO în cazul solicitărilor individuale - apeluri împotriva unor astfel de hotărâri

31. Pot fi atacate hotărârile CEDO?

Deciziile de inadmisibilitate și hotărârile pronunțate de Comisiile sau Marea Cameră nu pot fi atacate. Totuși, în cazul în care o Cameră a emis o hotărâre, părțile pot solicita trimiterea cauzei în fața Marii Camere pentru reexaminare. O astfel de reexaminare este excepțională (vezi întrebarea 26).

32. Care este conținutul principal al unei hotărâri a CEDO?

Într-o hotărâre, CEDO va menționa dacă a avut loc o încălcare din partea statului pârât, și dacă da, care articole ale Convenției sau a Protocoloalelor au fost încălcate. În cazul în care un solicitant a făcut o cerere pentru compensare echitabilă, CEDO va menționa, de asemenea, dacă solicitantul îi va fi atribuită aceasta (de obicei, prin intermediul unei compensații bănești) de la statul pârât.

33. Ce altceva ar putea conține o hotărâre a CEDO?

În caz de deficiențe sistemice, de obicei, de natură legislativă, CEDO poate mandata ca un stat să adopte, modifice sau să abroge legislația. În cazuri excepționale, Curtea poate stabili un termen limită pentru această acțiune. În procesul legiferării, statele sunt obligate în temeiul Convenției, astfel cum a fost interpretată de CEDO, sub rezerva unei marje de apreciere. În cazuri excepționale, CEDO poate mandata ca un stat să ia măsuri specifice, cum ar fi eliberarea a unui solicitant din detenție sau punerea în aplicare a dreptului unui solicitant de a avea acces la un copil pe care îl au în custodie. Curtea nu este competentă să anuleze vreo lege sau hotărâre națională (vezi întrebarea 36).

34. Ce este o hotărâre pilot?

Procedura de judecată pilot este urmată în cazul în care Curtea primește un număr semnificativ de solicitări care decurg din aceeași cauză fundamentală, sau în cazul în care faptele unei solicitări relevă existența unei probleme structurale sau sistemice sau alte disfuncții similare din statul în cauză, care pot da naștere la solicitări similare. Curtea poate alege apoi una sau mai multe solicitări pentru a fi tratate prioritar, amânând restul. Ocupându-se cu cazurile prioritare, Curtea va încerca să ajungă la o soluție care se extinde dincolo de cazul particular, astfel încât să acopere toate cazurile similare, care ridică aceeași problemă. Atunci când pronunță hotărârea pilot, CEDO va mandat statul să-și alinieze legislația la cerințele Convenției, astfel încât toți ceilalți solicitanți actuali sau potențiali, să fie compensați. În cazul în care statul nu ia măsuri adecvate, CEDO se va pronunța împotriva sa în toate solicitările amânate. Curtea poate, în orice moment pe parcursul procedurii de judecată pilot, să examineze o solicitare amânată, în cazul în care interesele unei administrări adecvate a justiției o cer. În cazul în care părțile cazului pilot ajung la o înțelegere amiabilă, o astfel de înțelegere trebuie să cuprindă o declarație a statului cu privire la punerea în aplicare a măsurilor generale identificate în hotărârea pilot, și trebuie stabilite căile de atac care urmează să fie prevăzute și pentru alți solicitanți actuali sau potențiali.

35. Cum poate fi inițiată procedura de judecată pilot?

CEDO va decide *din oficiu* dacă se va iniția procedura de judecată pilot. Un avocat poate, totuși, să ceară CEDO să adopte procedura de judecată pilot, pe baza faptului că acest caz al solicitantului este reprezentativ pentru o multitudine de alte cazuri cu aceeași cauză rădăcină în dreptul intern.

36. Poate CEDO invalida legi sau hotărâri ale instanțelor naționale care încalcă Convenția?

Nu. CEDO poate doar declara că anumite acțiuni, omisiuni, legi sau decizii judecătorești din partea unui stat încalcă Convenția. Ea nu poate invalida sau anula astfel de acte. Cu toate acestea, statele sunt obligate în temeiul constatărilor CEDO, astfel încât trebuie să se asigure că încălcările în curs de desfășurare ale Convenției încetează, și că astfel de încălcări nu vor mai avea loc în viitor.

37. Cine este responsabil pentru executarea hotărârilor CEDO?

Statul în cauză este cel care este responsabil pentru executarea hotărârilor CEDO. La punerea în aplicare ale hotărârilor CEDO, statele au o marjă de apreciere, cu excepția cazului în CEDO a mandatat măsuri sau acțiuni specifice. Pentru fiecare caz, statele trebuie să se asigure că încălcările existente ale Convenției au încetat și că încălcările viitoare sunt prevenite. (A se vedea "Execution of Judgments of the European Court of Human Rights [Executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului]", pe site-ul Consiliului Europei)

38. Ce trebuie să facă un stat atunci când CEDO a constatat că una sau mai multe decizii ale instanțelor naționale sau acte administrative încalcă Convenția?

În cazul în care acțiunea administrativă a statului sau o decizie a unei instanțe naționale continuă să încalce drepturile conferite de Convenție ale unui solicitant, chiar și după hotărârea CEDO și acordarea de despăgubiri, statul trebuie să asigure că decizia sau acțiunea să poată fi redeschise. Multe state au deja norme procedurale pentru redeschiderea unor proceduri administrative sau proceduri judiciare, ca urmare a unei hotărâri negative din partea CEDO. Atunci când acte sau decizii sunt redeschise, toate instanțele și celelalte autorități naționale sunt obligate să respecte Convenția, astfel cum a fost interpretată de CEDO. În cazul în care încălcarea afectează alte cazuri, statul este obligat să ia măsuri generale pentru a opri aceste încălcări, de exemplu, prin schimbarea dreptului intern (vezi întrebarea 33).

39. Ce trebuie să facă un stat dacă CEDO constată că legislația internă încalcă Convenția?

Statul va trebui în primul rând să analizeze dacă o încălcare a Convenției poate fi evitată (în cazul de față și, în toate cazurile viitoare), prin interpretarea dreptului intern relevant, în conformitate cu Convenția. În cazul în care modul de redactare a legislației nu permite o astfel de interpretare, statul ar trebui să modifice legislația în sensul hotărârii CEDO.

40. Cum trebuie să procedeze un Stat dacă CEDO constată că constituția acestuia încalcă Convenția?

Statul trebuie să modifice prevederile relevante ale constituției sale, excepție făcând cazul în care acestea pot fi interpretate într-un mod ce este în concordanță cu Convenția. Dreptul constituțional național trebuie să se conformeze Convenției, indiferent de locul pe care îl ocupă Convenția în ierarhia proprie a legilor (de ex. indiferent dacă Statul considera Convenția ca fiind superioară, la același nivel sau sub constituția proprie).

41. Cine monitorizează respectarea de către Stat a hotărârilor CEDO?

Comitetul de Miniștri al Consiliului European este responsabil cu supervizarea punerii în aplicare a hotărârilor luate de CEDO.

42. Care este abordarea Comitetului de Miniștri cu privire la obligația sa de supervizare?

Comitetul de Miniștri se sfătuiește cu Statul în cauză și cu departamentul competent al Consiliului European cu privire la modul în care ar trebui aplicată o hotărâre și cum ar trebui evitate viitoare încălcări ale Convenției. În acest sens, măsuri individuale pot fi specificate. Comitetul de Miniștri va verifica apoi dacă astfel de măsuri au fost luate, iar, dacă nu, va sancționa Statul (în cazul în care dificultăți în interpretarea unei hotărâri a Curții împiedică aplicarea acesteia, vezi întrebarea 44).

43. Ce se poate face dacă un Stat nu își respectă obligația de a plăti compensații financiare?

Avocatul poate sesiza Comitetul de Miniștri, care va solicita apoi în mod oficial ca Statul să își îndeplinească obligația de a plăti. Dacă o astfel de cerere nu are succes, Comitetul de Miniștri poate solicita, în baza unei decizii cu o majoritate de două treimi, ca CEDO să se pronunțe cu privire la faptul că Statul a refuzat să aplice hotărârea CEDO. Această opțiune a fost introdusă cu Protocolul 14 în 2010 și nu a fost încă testată în practică.

44. Ce se poate face dacă un Stat nu a remediat în mod corespunzător o încălcare a Convenției, sau dacă aplicarea unei hotărâri a CEDO este împiedicată de dificultățile legate de interpretarea ei?

Cum Statele dispun de o marjă de apreciere în ceea ce privește aplicarea hotărârilor CEDO, amploarea măsurilor pe care un Stat le ia poate depinde de interpretarea proprie a hotărârii. În cazul în care există un dezacord între un solicitant și un Stat cu privire la interpretarea unei hotărâri și consecințele care decurg din aceasta, solicitantul sau avocatul poate depune o cerere la CEDO pentru interpretarea hotărârii în termen de un an până când hotărârea devine finală. În baza unei decizii cu o majoritate de două treimi, Comitetul de Miniștri poate sesiza CEDO cu privire la o problemă de interpretare. Dreptul Comitetului de Miniștri de a solicita ca CEDO să determine dacă un Stat Membru a respectat o hotărâre se extinde la întrebarea dacă măsurile luate pentru aplicarea hotărârii sunt corespunzătoare și suficiente.

45. Ce se poate face dacă există greșeli în deciziile sau hotărârile Curții?

Curtea poate rectifica greșeli de redactare, greșeli de calcul sau greșeli evidente în ceea ce privește o decizie sau o hotărâre din propria inițiativă sau la solicitarea uneia dintre părți, în cazul în care o astfel de solicitare se face în termen de o lună de la decizie sau hotărâre.

Articolul 81 din Regulamentul Curții stabilește procedura ce trebuie urmată cu privire la corectarea erorilor în cazul deciziilor și hotărârilor.

46. Poate una dintre părți să ceară ca o hotărâre să fie revizuită?

Articolul 80 din Regulamentul Curții stabilește circumstanțele în care una dintre părți poate solicita Curții revizuirea hotărârii într-un caz stabilit. O parte poate face acest lucru atunci când un fapt care prin natura sa ar fi putut avea o influență decisivă asupra rezultatului unui caz a fost descoperit și care la momentul hotărârii nu era cunoscut de către Curte și nu putea fi cunoscut în mod rezonabil nici de către o parte.

47. Poate un stat refuza să pună în aplicare o hotărâre a CEDO pe motiv că, în conformitate cu cea mai înaltă curte sau cu curtea constituțională a Statului nu există nicio încălcare a dreptului constituțional național sau a Convenției?

Un Stat este obligat să respecte o hotărâre la care este parte și astfel curțile supreme și constituționale ale acestuia sunt legate de interpretarea CEDO a Convenției și a concluziilor cu privire la încălcarea Convenției. Există multe State în care protecția drepturilor omului prevăzută de Convenție depășește protecția oferită de către constituțiile naționale. În cazul în care CEDO sau curțile supreme sau constituționale ale unui Stat sunt de părere că constituția Statului încalca Convenția (în interpretarea CEDO), instanțele naționale ar trebui să interpreteze în primul rând constituția națională în concordanță cu Convenția. Dacă și în măsura în care acest lucru nu este posibil, Statul ar trebui să își modifice constituția pentru a o aduce în conformitate cu Convenția (în interpretarea CEDO). Acest lucru este valabil chiar și acolo unde constituția națională a Statului are un rang superior în ierarhia legilor Statului față de Convenție (vezi întrebarea 40).